

CONVENȚIA PRIVIND DREPTURILE PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI

Introducere

Statele Participante la prezenta Convenție,

(a) *Reamintind* principiile proclamate în Carta Națiunilor Unite, care recunoaște demnitatea, valoarea și drepturile egale și inalienabile ale tuturor membrilor familiei umane, ca fundament al libertății, justiției și păcii pe glob,

(b) *Recunoscând* faptul că Națiunile Unite, în Declarația Universală a Drepturilor Omului precum și în Convențiile Internaționale pentru Drepturile Omului, a proclamat și consimțit faptul că oricine poate beneficia de toate drepturile și libertățile stabilite în prezentul document fără nici o diferență,

(c) *Reafirmând* universalitatea, indivizibilitatea, interdependența și interconectivitatea tuturor drepturilor omului și a libertăților fundamentale și necesitatea de a garanta persoanelor cu dizabilități posibilitatea de a-și exercita drepturile și libertățile fără discriminare,

(d) *Reamintind* Convenția internațională privind Drepturile Economice, Sociale și Culturale, Convenția Internațională privind Drepturile Civile și Politice, Convenția Internațională privind Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare Rasială, Convenția privind Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare Împotriva Femeilor, Convenția privind Eliminarea Torturii sau a altor Forme de Tratament sau Pedepsă Crude, Inumane sau Degradante, Convenția privind drepturile copilului, și Convenția Internațională privind Muncitorii Migranți și Membrii Familiilor Acestora,

(e) *Recunoscând* faptul că dizabilitatea este un concept care evoluează și că dizabilitatea rezultă din interacțiunea dintre persoanele cu handicap și barierele care țin de atitudine și mediul înconjurător care împiedică participarea lor deplină și eficientă la viața socială în condiții egale cu alți cetățeni,

(f) *Recunoscând* importanta principiilor și regulilor stabilite în Programul Mondial de Acțiune privind Persoanele cu Dizabilități precum și în Regulile privind Egalizarea Șanselor pentru Persoanele cu Dizabilități, pentru influențarea promovării, formulării și evaluării politicilor, planurilor, programelor și acțiunilor la nivel regional, național și internațional privind egalizarea în continuare a șanselor persoanelor cu dizabilități,

(g) *Accentuând* importanta includerii problemelor legate de dizabilitate ca parte integrală a strategiilor relevante de dezvoltării durabilă,

(h) *Recunoscând* și faptul că discriminarea împotriva oricărei persoane în temeiul dizabilității este o încălcare demnității și valorii inerente a omului,

(i) *Recunoscând* diversitatea persoanelor cu dizabilități,

(j) *Recunoscând* necesitatea de a promova și proteja drepturile umane ale oricărei persoane cu dizabilități, inclusiv a persoanelor care necesită asistență intensivă,

(k) *Fiind îngrijorați* de faptul că în ciuda acestor instrumente și măsuri, persoanele cu dizabilități continuă să înfrunte obstacole în procesul participării lor la viața socială ca membri egali precum și încălcări ale drepturilor lor în toate părțile lumii,

(l) *Recunoscând* importanța cooperării internaționale pentru îmbunătățirea condițiilor de viață a persoanelor cu dizabilități în toate țările, și în special în țările în curs de dezvoltare,

(m) *Recunoscând* valoarea contribuțiilor curente și potențiale, a persoanelor cu dizabilități la bunăstarea generală și diversitatea comunităților lor, și la promovarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor cu dizabilități și a participării depline a persoanelor cu dizabilități, vor avea ca rezultat intensificarea simțului de apartenență precum și un progres important în dezvoltarea umană, socială și economică a societății și eradicarea sărăciei,

(n) *Recunoscând* importanța pentru persoanele cu dizabilități a autonomiei individuale și independentei, inclusiv a libertății de alegere,

(o) *Ținând cont de faptul* că persoanele cu dizabilități ar trebui să aibă oportunitatea de a fi implicate activ în procesele de luare a deciziilor cu privire la politicile și programele care îi vizează în mod direct,

(p) *Fiind îngrijorați* de condițiile dificile pe care le înfruntă persoanele cu dizabilități care supuse multor forme grave de discriminare în baza rasei, culorii pielii, sexului, limbii, religiei, opiniei politice sau de altă natură, naționalității, etniei, originii indigene sau sociale, proprietății deținute, nașterii, vârstei sau din alt motiv,

(q) *Recunoscând* că femeile și fetele cu dizabilități sunt expuse unui risc sporit, în casă sau pe stradă, de violență, de vătămări sau abuz, neglijare sau tratament neglijent, maltratare sau exploatare,

(r) *Recunoscând* că copiii cu dizabilități ar trebui să beneficieze deplin, în măsură egală cu alți copii, de drepturile și libertățile fundamentale ale omului, și reamintind obligațiile asumate în acest sens de Statele Participante la Convenția privind Drepturile Copilului,

(s) *Accentuând* necesitatea de a încorpora perspectiva gender, în toate

eforturile de promovare a accesului deplin al persoanelor cu dizabilități la drepturile și libertățile fundamentale ale omului,

(t) *Accentuând* faptul ca majoritatea persoanelor cu dizabilități trăiesc în condiții de sărăcie, și recunoscând necesitatea critică de a aborda impactul negativ al sărăciei asupra persoanelor cu dizabilități,

(u) *Ținând cont de faptul că* condițiile de pace și securitate bazate pe respectul deplin față de obiectivele și principiile prevăzute în Documentul Națiunilor Unite și aplicarea instrumentelor drepturilor omului sunt indispensabile pentru protecția deplină a persoanelor cu dizabilități, în special în timpul conflictelor armate și a ocupației străine,

(v) *Recunoscând* importanța accesului la mediul fizic, social, economic și cultural, la protecția sănătății și la sistemul de învățământ, la informare și comunicare, pentru a permite persoanelor cu dizabilități să beneficieze de toate drepturile și libertățile fundamentale ale omului,

(w) *Realizând* că persoanele care au obligații față de alte persoane și față de comunitatea a căror membri sunt, au responsabilitatea să tindă spre promovarea și respectarea drepturilor recunoscute în legislația internațională cu privire la drepturile omului,

(x) *Fiind convinși* că familia este celula fundamentală și naturală a societății și că are dreptul la protecție din partea societății și a Statului, și că persoanele cu dizabilități și membrii familiilor lor trebuie să beneficieze de protecția și asistența necesară pentru a permite familiilor să contribuie la exercitarea deplină și egală a drepturilor persoanelor cu dizabilități,

(y) *Fiind convinși* că o convenție internațională completă și integrală cu privire la promovarea și protejarea drepturilor și demnității persoanelor cu dizabilități, va contribui semnificativ la redresarea dezavantajului social profund al persoanelor cu dizabilități și va promova participarea acestora în domeniul civil, politic, economic, social și cultural având șanse egale, atât în țările dezvoltate, cât și în cele în curs de dezvoltare,

Au convenit asupra următoarelor:

Articolul 1

Obiective

Obiectivul prezentei Convenții este de a promova, proteja și asigura exercitarea deplină și egală de către toate persoanele cu dizabilități a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, precum și de a promova respectarea demnității inerente a acestora.

Persoanele cu dizabilități includ persoanele care au handicap fizic, mintal, intelectual sau senzorial, permanent care în interacțiune cu alte obstacole poate împiedica participarea lor eficientă la viața socială, în aceeași măsură ca și alți cetățeni.

Articolul 2

Definiții

În contextul prezentei Convenții:

“Comunicarea” include limbile, afișarea textului, alfabetul Braille, comunicarea tactilă, imprimări de format mare, mijloace multimedia, precum și limbaj în formă scrisă, audio, limbaj simplu, comunicarea augmentativă și alternativă, moduri și forme de comunicare care includ informație și tehnologie a comunicării accesibile;

“Limba” include limbajul vorbit și cel al semnelor și oricare alte forme de limbaj neverbal;

“Discriminare din cauza dizabilității” înseamnă orice deosebire, excludere sau restricție făcută din cauza dizabilității care are ca scopul sau efectul de a împiedica sau anula recunoașterea sau exercitarea, în egală măsură cu alți cetățeni, a omului și libertăților fundamentale ale drepturilor cu privire la activitatea politică, economică, socială, culturală, civilă sau oricare altă activitate. Include toate formele de discriminare, inclusiv refuzul unei acomodări rezonabile;

“**Acomodare rezonabilă**” este modificarea sau ajustarea necesară și corespunzătoare, fără a impune o povară exagerată, atunci când acestea sunt necesare pentru a garanta, persoanelor cu dizabilități, beneficierea de drepturile și libertățile fundamentale ale omului și exercitarea acestora, în egală măsură cu alți cetățeni;

“Design Universal” este designul produselor, mediilor, programelor și serviciilor pentru a fi utilizate de către toți cetățenii, în cea mai mare măsură posibilă, fără a fi necesară readaptarea sau design-ul specializat. „Designul Universal” nu exclude mijloacele tehnice de asistență pentru anumite grupuri de persoane cu dizabilități, atunci când acestea sunt necesare.

Articolul
3
Principii generale

Principiile acestei Convenții vor fi:

- (a) Respectul inerent al demnității, autonomiei individuale, inclusiv libertatea de a alege și independența persoanelor;
 - (b) Nediscriminarea;
 - (c) Participarea deplină și eficientă la viața socială și includerea în societate;
 - (d) Respectul pentru diferențe și acceptarea persoanelor cu dizabilități ca parte integrantă a diversității umane și a umanității;
 - (e) Oportunități egale;
 - (f) Accesibilitate;
 - (g) Egalitatea bărbaților și femeilor;
- (h) Respectul față de capacitățile care evoluează a copiilor cu dizabilități și respectul față de dreptul copiilor cu dizabilități de a-și păstra identitatea.

Articolul
4
Obligații generale

1. Statele Participante își asumă responsabilitatea de a asigura și promova exercitarea deplină a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului pentru toate persoanele cu dizabilități și fără nici un fel de discriminare din cauza dizabilității. În acest scop, Statele Participante se obligă să:

- (a) Adopte toate măsurile legislative, administrative și alte măsuri corespunzătoare pentru implementarea drepturilor recunoscute în această Convenție;
- (b) Întreprindă toate măsurile corespunzătoare, inclusiv măsuri referitoare la legislație, pentru modificarea sau abolirea legilor, regulilor și obiceiurilor existente, care constituie discriminare a persoanelor cu dizabilități;
- (c) Țină cont la elaborare politicilor și programelor de protecția și promovarea drepturilor omului pentru persoanele cu dizabilități;

(d) Nu se implice în nici o acțiune sau practică care nu este în conformitate cu această Convenție și să asigure că autoritățile și instituțiile publice acționează în conformitate cu prezenta Convenție;

(e) Întreprindă toate măsurile corespunzătoare pentru a elimina discriminarea, din cauza dizabilității, de către orice persoană, organizație sau întreprindere comercială;

(f) Să efectueze sau promoveze cercetările și elaborarea mărfurilor, serviciilor, echipamentului și instalațiilor cu design universal, după cum a fost definit în articolul 2 a prezentei Convenții, care ar necesita adaptare și costuri minime, pentru a corespunde necesităților speciale ale persoanelor cu dizabilități, să promoveze disponibilitatea și utilizarea acestora și să promoveze designul universal în elaborarea standardelor și principiilor;

(g) Să efectueze sau promoveze cercetările și elaborarea și să promoveze disponibilitatea și utilizarea noilor tehnologii, inclusiv a tehnologiilor informaționale și de comunicare, a utilajului pentru persoane cu probleme de mobilitate, a dispozitivelor și tehnologiilor de asistență, potrivite pentru persoanele cu dizabilități, prioritate având tehnologiile la prețul un preț acceptabil;

(h) Să asigure accesul persoanelor cu dizabilități la informație cu privire la utilajele pentru persoane cu probleme de mobilitate, dispozitivele și tehnologiile de asistență, inclusiv cu privire la noile tehnologii, precum și la serviciile de asistență;

(i) Să promoveze instruirea profesioniștilor și a persoanelor care lucrează cu persoane cu dizabilități, cu privire la drepturile recunoscute în această Convenție, cu scopul de a oferi o asistență și deservirea mai eficientă garantată de aceste drepturi.

2. Cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, fiecare Stat Participant, își asumă răspunderea să întreprindă măsuri, utilizând la maxim resursele disponibile și, atunci când este necesar, în contextul cooperării internaționale, pentru a atinge progresiv realizarea deplină a acestor drepturi, fără încălcarea obligațiilor prevăzute în această Convenție, drepturi care sunt imediat aplicabile conform legislației internaționale.

3. Statele Participante se vor consulta cu și vor implica persoanele cu dizabilități, inclusiv copiii cu dizabilități, prin intermediul organizațiilor care îi reprezintă, în elaborarea și implementarea legislației și politicilor pentru implementarea acestei Convenții, și în alte procese de luare a deciziilor cu privire la problemele persoanelor cu dizabilități.

4. Nici una din prevederile acestei Convenții nu va afecta prevederile care sunt mai favorabile exercitării drepturilor persoanelor cu dizabilități și care pot exista în legislația unui Stat Participant sau în legislația internațională în vigoare pentru acel

Stat. Nu va exista nici o restricție sau derogare de la drepturile și libertățile fundamentale ale omului recunoscute sau existente în oricare Stat Participant la prezenta Convenție în baza legislației, convențiilor, reglementărilor sau cutumelor, sub pretextul că prezenta Convenție nu recunoaște așa drepturi sau libertăți sau că le recunoaște într-o măsură mai mică.

5. Prevederile prezentei Convenții se vor extinde pe tot teritoriul statelor federale fără excepții sau limitări.

Articolul

5

Egalitatea și nediscriminarea

1. Statele Participante recunosc că toate persoanele sunt egale în fața legii și au dreptul, fără discriminare, la protecție și beneficii egale din partea legii.
2. Statele Participante vor interzice toate formele de discriminare din cauza dizabilității și garantează, persoanelor cu dizabilități, protecție juridică egală și eficiență contra discriminării în orice teme.
3. Pentru a promova egalitatea și a elimina discriminarea, Statele Participante vor lua toate măsurile necesare pentru a garanta o **adaptare rezonabilă**.
4. Măsurile specifice care sunt necesare pentru a accelera sau obține egalitatea de facto a persoanelor cu dizabilități nu vor fi considerate discriminare, în contextul prezentei Convenții.

Articolul

6

Femeile cu dizabilități

1. Statele Participante recunosc că femeile și fetele cu dizabilități sunt supuse multiplelor discriminări, și vor lua măsurile necesare pentru a asigura exercitarea deplină de către acestea a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.
2. Statele Participante vor lua toate măsurile necesare pentru a asigura dezvoltarea, avansarea și împuternicirea deplină a femeilor, cu scopul de a garanta exercitarea și aplicare de către acestea a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului prevăzute în prezenta Convenție.

Articolul

7

Copiii cu dizabilități

1. Statele Participante vor lua toate măsurile necesare pentru a asigura exercitarea de către copiii cu dizabilități, în măsură egală cu alți copii, a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

2. În toate acțiunile referitoare la copiii cu dizabilități se va ține cont în primul rând de interesul suprem al copilului.

3. Statele Participante vor asigura dreptul la libera exprimare de către copii cu dizabilități a opiniilor cu privire la lucrurile care îi afectează, opiniile fiind luate în considerație în conformitate cu vârsta și maturitatea acestora, în măsură egală cu alți copii, și li se va oferi asistență corespunzătoare vârstei și dizabilității, pentru exercitarea acestui drept.

Articolul 8 Sensibilizarea societății

1. Statele Participante își asumă responsabilitatea să adopte măsuri imediate, eficiente și corespunzătoare:

(a) Pentru ridicarea nivelului de conștientizare a societății, inclusiv la nivel de familie, cu privire la persoanele cu dizabilități și pentru cultivarea respectului pentru drepturile și demnitatea persoanelor cu dizabilități;

(b) Pentru combaterea stereotipurilor, prejudecăților și a practicilor dăunătoare în legătură cu persoanele cu dizabilități, inclusiv cele în bază de sex și vârstă, în toate domeniile vieții;

(c) Pentru promovarea conștientizării capacităților și contribuțiilor persoanelor cu dizabilități.

2. Măsurile vor include:

(a) Inițierea și realizarea eficientă a campaniilor de sensibilizare a publicului:

- (i) Cultivarea receptivității față de drepturile persoanelor cu dizabilități;
- (ii) Promovarea percepției pozitive și conștientizării sociale în legătură cu persoanele cu dizabilități;
- (iii) Promovarea recunoașterii deprinderilor, meritelor și abilităților persoanelor cu dizabilități, și a contribuției acestora la locul de muncă și la piața forței de muncă;

(b) Cultivarea, la toate nivelele sistemului de învățământ, inclusiv la copiii de vârstă fragedă, a atitudinii respectuoase față de drepturile persoanelor cu dizabilități;

(c) Încurajarea instituțiilor mass-media să descrie persoanele cu dizabilități într-o manieră care corespunde prevederilor acestei Convenții;

(d) Promovarea programelor de sensibilizare a publicului cu privire la persoanele cu dizabilități și drepturile acestora.

Articolul 9 Accesibilitatea

1. Pentru a permite persoanelor cu dizabilități să ducă o viață independentă și să participe deplin la toate aspectele vieții, Statele Participante vor lua măsurile necesare pentru a asigura accesul persoanelor cu dizabilități, în egală măsură cu alți cetățeni, la mediul fizic, la transport, inclusiv tehnologii și sisteme informaționale și de comunicare și la alte utilități și servicii la care are acces publicul larg, atât în localitățile urbane, cât și în localitățile rurale. Aceste măsuri, care vor include identificarea și eliminarea obstacolelor și barierelor care împiedică accesul, persoanelor cu dizabilități se vor referi printre altele la:

(a) Clădiri, drumuri, mijloace de transport și alte utilități interioare și exterioare, inclusiv școli, case, instituții și locuri de muncă;

(b) Servicii de informare, comunicare și alte servicii, inclusiv servicii electronice și de urgență.

2. Statele Participante vor lua măsurile necesare pentru a:

(a) Elabora, promulga și monitoriza implementarea standardelor și regulilor minime privind accesul la utilitățile și serviciile libere sau destinate publicului larg;

(b) Garanta că organizațiile private, care oferă utilități și servicii libere sau destinate publicului larg, iau în considerație toate aspectele accesibilității persoanelor cu dizabilități;

(c) Oferi instruire părților interesate cu privire la problemele de accesibilitate a persoanelor cu dizabilități;

(d) Pune la dispoziție în clădirile și instituțiile deschise publicului larg, indicatoare în alfabetul Braille și în formă simplă și ușor de înțeles;

(e) Oferi asistență personală și intermediari, inclusiv ghizi, cititori și interpreți profesioniști ai limbajului gesturilor, facilitarea accesului la clădiri și la alte locuri deschise publicului;

(f) Promova alte metode potrivite de asistență și susținere a persoanelor cu dizabilități pentru a asigura accesul acestora la informație;

(g) Promova accesul persoanelor cu dizabilități la noile tehnologii și sisteme informaționale și de comunicare, inclusiv la internet;

(h) Promova designului, elaborarea, producerea și distribuirea tehnologiilor și sistemelor informaționale și de comunicare la o etapă incipientă, încât aceste tehnologii și sisteme să devină accesibile la un cost minim.

**Articolul
10
Dreptul la viață**

Statele Participante reafirmă că fiecare ființă umană are dreptul inerent la viață și vor lua măsurile necesare să asigure exercitarea acestui drept de către toate persoanele cu dizabilități în măsură egală cu alți cetățeni.

**Articolul
11
Situațiile de risc și urgențele umanitare**

Statele Participante, în conformitate cu obligațiile acestora în baza legislație internaționale, inclusiv în baza legislației internaționale cu privire la asistența umanitară și a legislației internaționale cu privire la drepturile omului, vor lua măsurile necesare pentru a asigura protecția și siguranța persoanelor cu dizabilități în situații de risc, inclusiv situații de conflict armat, urgențe umanitare și dezastre naturale.

**Articolul
12
Egalitate în fața legii**

1. Statele Participante reafirmă că persoanele cu dizabilități au dreptul să fie recunoscute oriunde ca persoane cu drepturi în fața legii.
2. Statele Participante vor recunoaște că persoanele cu dizabilități beneficiază de aceeași capacitate juridică ca și alte persoane în toate aspectele vieții.
3. Statele Participante vor lua măsurile necesare pentru a asigura accesul persoanelor cu dizabilități la asistența de care pot avea nevoie pentru a-și exercita capacitățile juridice.
4. Statele Participante vor asigura luarea că toate măsurile referitoare la exercitarea capacităților juridice, oferă o protecție corespunzătoare și eficientă împotriva abuzului, conform legislației internaționale cu privire la drepturile omului. Această protecție va asigura că măsurile întreprinse pentru exercitarea capacităților juridice respectă drepturile, voința și preferințele persoanei, și nu există conflict de interese și abuz de influență, este proporțională și adaptată la

circumstanțele în care se află persoanele, este aplicată pentru un termen cât se poate de scurt și este revizuită sistematic de către autoritățile competente, independente și imparțiale sau instanțele judiciare. Protecția va fi proporțională cu gradul în care aceste măsuri afectează drepturile și interesele persoanelor.

5. În baza prevederilor acestui articol, Statele Participante vor lua toate măsurile corespunzătoare și eficiente, pentru a asigura dreptul egal al persoanelor cu dizabilități la deținerea sau moștenirea proprietății, controlul propriu al afacerilor financiare, accesul egal la credite bancare, la ipotecă precum și la alte forme de credit financiar, și vor garanta că persoanele cu dizabilități nu vor fi private de proprietățile lor.

**Articolul
13
Accesul la justiție**

1. Statele Participante vor garanta accesul eficient la justiție al persoanelor cu dizabilități, în măsură egală cu alte persoane, inclusiv prin oferirea acomodării de proceduri și corespunzătoare vârstei, pentru a facilita rolul lor eficient în calitate de participanți direcți și indirecti, inclusiv în calitate de martori, în toate procedurile judiciare, inclusiv la etapa de investigație și alte etape preliminare.

2. Pentru a contribui la asigurarea accesului eficient la justiție a persoanelor cu dizabilități, Statele Participante vor promova instruirea corespunzătoare a personalului organelor de drept, inclusiv al poliției și penitenciarelor.

**Articolul
14
Libertate și securitatea
persoanelor**

1. Statele Participante vor asigura că persoanele cu dizabilități, în măsură egală cu alți cetățeni:

(a) Se bucură de dreptul la libertate și securitate al persoanelor;

(b) Nu sunt privați de libertate în mod ilegal sau arbitrar, și că orice privațiune de libertate este în conformitate cu legea, precum și că existența dizabilităților nu va justifica în nici un caz privațiunea de libertate.

2. Statele Participante vor garanta că în cazul când persoanele cu dizabilități sunt private de libertate, vor avea dreptul, în măsură egală cu alți cetățeni și conform legislației internaționale cu privire la drepturile omului și vor fi tratate în conformitate cu obiectivele și principiile prezentei Convenții, inclusiv a prevederilor cu privire la adaptarea **rezonabilă**.

**Articolul
15
Protecție împotriva torturii sau pedepsei și
tratamentului crud, inuman sau
degradant**

1. Nimeni nu va fi supus torturii, pedepsei și tratamentului crud, inuman sau degradant. În special, nimeni nu va fi supus experimentelor medicale sau științifice fără acordul liber al acelei persoane.
2. Statele Participante vor lua toate măsurile eficiente legislative, administrative, judiciare și de altă natură pentru a proteja persoanele cu dizabilități, în egală măsură ca și alte persoane, împotriva torturii, pedepsei și tratamentului crud, inuman și degradant.

**Articolul
16
Protecția împotriva exploatării, violenței și abuzului**

1. Statele Participante vor lua toate măsurile corespunzătoare legislative, administrative, sociale, educaționale și de altă natură pentru a preveni situațiile în care persoanele cu dizabilități, la domiciliu sau în afara lui, sunt supuse exploatării, violenței și abuzului, inclusiv pe bază de gen.
2. Statele Participante vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a preveni toate formele de exploatare, violență și abuz, asigurând persoanelor cu dizabilități și familiilor lor precum și îngrijitorilor, printre altele, asistență și susținere receptivă la aspectele de gen și vârstă, inclusiv prin oferirea informației și instruirii cu privire la prevenirea, identificarea și raportarea cazurilor de exploatare, violență și abuz. Statele Participante vor garanta că asistența acordată este în conformitate cu vârsta, genul și dizabilitatea.
3. Pentru a preveni toate formele de exploatare, violență și abuz, Statele Participante vor asigura că toate utilitățile și programele menite să deservească persoanele cu dizabilități sunt monitorizate eficient de către autorități independente.
4. Statele Participante vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a promova recuperarea fizică, cognitivă și psihologică precum și reintegrarea socială a persoanelor cu dizabilități, care au fost victime ale oricăror forme de exploatare, violență și abuz, inclusiv prin acordarea serviciilor de protecție. Recuperarea și reintegrarea va avea loc într-un mediu care protejează sănătatea, bunăstarea, respectul de sine, demnitatea și autonomia persoanei și ține cont de necesitățile specifice legate de gen și vârstă.
5. Statele Participante vor elabora o baza legislativă și politici eficiente, inclusiv legi cu privire la femei și copii, pentru a garanta că situațiile de exploatare, violență

și abuz împotriva persoanelor cu dizabilități sunt identificate, analizate, și în cazurile necesare inițiate proceduri judiciare.

**Articolul
17**

Protecția integrității persoanelor.

Orice persoană cu dizabilități are dreptul la respectarea integrității sale fizice și mintale, în măsură egală cu alți cetățeni.

**Articolul
18**

Dreptul la călătorie liberă și naționalitate

1. Statele Participante vor recunoaște dreptul persoanelor cu dizabilități la libertatea de mișcare, libertatea de a-și alege reședința și dreptul la naționalitate, în măsură egală cu alți cetățeni, inclusiv asigurând că persoanele cu dizabilități:

(a) Au dreptul să obțină și să-și schimbe naționalitatea și nu vor fi privați de naționalitatea lor în mod arbitrar din cauza dizabilității;

(b) Nu sunt lipsiți, din cauza dizabilității, de posibilitatea de a obține, deține și utiliza documentele care confirmă naționalitatea sau alte documente de identitate, sau de a utiliza alte procese relevante, cum ar fi procedurile de imigrare, care ar putea fi necesare pentru exercitarea dreptului la libertatea de mișcare;

(c) Sunt liberi să părăsească orice țară, inclusiv propria țară;

(d) Nu sunt lipsiți, în mod arbitrar sau din cauza dizabilităților, de dreptul de a intra în țara natală.

Copii cu dizabilități vor fi înregistrați imediat după naștere și vor avea de la naștere dreptul la nume, la cetățenie și dacă este posibil, dreptul de a-și cunoaște părinții și de a fi îngrijit de părinți.

**Articolul
19**

**Viața independentă și dreptul de a fi inclus
în comunitate**

Statele participante la prezenta Convenție, recunosc dreptul egal al tuturor persoanelor cu dizabilități să trăiască în comunitate, având alegeri egale ca și ceilalți membri ai comunității și vor lua măsurile corespunzătoare și eficiente pentru a facilita exercitarea deplină de către persoanele cu dizabilități a acestui drept și a dreptului la includere și participare în viața comunității, inclusiv asigurând că:

- (a) Persoanele cu dizabilități au posibilitatea să-și aleagă locul de reședință, persoanele cu care să locuiască, în măsură egală cu alți cetățeni, și nu sunt obligați să trăiască într-un anumit mediu;
- (b) Persoanele cu dizabilități au accesul la asistența la domiciliu, asistența rezidențială sau comunitară, inclusiv asistentă personală necesară pentru a susține viața și includerea în comunitate și pentru a preveni izolarea sau separarea de comunitate;
- (c) Persoanele cu dizabilități au acces egal la serviciile pentru populația generală și acestea corespund necesităților persoanelor cu dizabilități.

**Articolul
20
Mobilitate personală**

Statele Participante vor lua măsuri eficiente pentru a asigura mobilitatea personală și independența cât mai mare a persoanelor cu dizabilități, inclusiv prin:

- (a) Facilitarea mobilității personale a persoanelor cu dizabilități prin metode și la timpul ales de ei, precum și la un preț rezonabil;
- (b) Facilitarea accesului persoanelor cu dizabilități la utilajul de mobilitate calitativ, la dispozitive și tehnologii de susținere, la asistență personală, inclusiv prin oferirea acestora la un preț rezonabil;
- (b) Oferirea instruirii persoanelor cu dizabilități și a specialiștilor care lucrează cu persoanele cu dizabilități cu privire la deprinderile de mobilitate;
- (c) Încurajarea organizațiilor care produc utilaj de mobilitate, dispozitive și tehnologii de susținere, să ia în considerație toate aspectele mobilității persoanelor cu dizabilități.

**Articolul
21
Libertatea de exprimare și opinie și accesul
la informație**

Statele Participante vor lua măsuri eficiente pentru a asigura exercitarea de către persoanele cu dizabilități a dreptului la libertatea de exprimare și opinie, inclusiv dreptul la căutare, primire și împărtășire a informației și ideilor, în măsură egală cu alți cetățeni, prin toate formele de comunicare, la alegerea lor, precum se precizează în articolul 2 al prezentei Convenții, inclusiv prin:

- (a) Oferirea informației destinate publicului larg, persoanelor cu

dizabilități, în formate și tehnologii accesibile, corespunzătoare diferitor tipuri de dizabilități, la timpul potrivit și fără costuri suplimentare;

(b) Acceptarea și facilitarea utilizării limbajului gesturilor, alfabetului Braille, comunicării augmentative și alternative, și a altor mijloace accesibile de comunicare de către persoanele cu dizabilități în cadrul întâlnirilor oficiale;

(c) Încurajarea organizațiilor private care oferă servicii publicului general, inclusiv prin Internet, să ofere servicii și informații în formatele accesibile, utilizate de către persoanele cu dizabilități;

(d) Încurajarea mijloacelor mass-media, inclusiv a prevederilor de informație prin Internet să ofere servicii accesibile persoanelor cu dizabilități;

(e) Recunoașterea și promovarea utilizării limbajului semnelor.

Articolul 24 **Educația**

1. Statele Participante recunosc dreptul persoanelor cu dizabilități la educație. În scopul realizării acestui drept fără discriminare și în baza posibilităților egale, Statele Participante asigură un sistem de învățământ incluziv, la toate nivelele de instruire continuă, orientată spre:

(a) Dezvoltarea deplină a potențialului uman, a sentimentului de demnitate și respect de sine, precum și a libertăților fundamentale și diversității umane;

(b) Dezvoltarea deplină a personalității, talentului și creativității persoanelor cu dizabilități, precum și a aptitudinilor mintale și fizice;

(c) Crearea posibilităților pentru persoanele cu dizabilități de a participa eficient la viața societății.

2. Pentru realizarea acestui drept, Statele Participante vor asigura că:

(a) Persoanele cu dizabilități nu sunt excluse din sistemul general de învățământ, iar copiii cu dizabilități nu sunt excluși din sistemul gratuit de învățământ primar obligatoriu sau din sistemul de învățământ secundar, în temeiul dizabilității;

(b) Persoanele cu dizabilități au acces la învățământ gratuit general, primar și secundar calitativ, având posibilități egale cu alți membri ai comunității în care locuiesc;

(c) Adaptare **rezonabilă, ținându-se cont de** necesitățile individuale;

(d) Persoanele cu dizabilități primesc susținerea necesară, în cadrul sistemului de învățământ general, pentru facilitarea procesului de educație eficientă;

(e) Măsurile de asistență eficientă, individualizată sunt asigurate în mediile care încurajează dezvoltarea academică și socială, compatibilă cu obiectivele integrării complete.

3. Statele Participante asigură persoanelor cu dizabilități posibilități de obținere a deprinderilor sociale și de viață pentru a facilita participarea lor egală și integrală la procesul de educație și în calitate de membri ai comunității. Așadar, Statele Participante iau măsurile necesare, inclusiv:

(a) Facilitarea însușirii alfabetului Braille, a scrisului alternativ, a metodelor augmentative și alternative, a mijloacelor și formatelor de comunicare și a aptitudinilor de orientare și mobilitate, precum și facilitarea susținerii și a îndrumării semenilor;

(b) Facilitarea învățării limbajului semnelor și promovarea identității lingvistice a persoanelor cu deficiențe auditive;

(c) Asigurarea că instruirea persoanelor, în special, a copiilor orbi, surzi sau au ambele deficiențe, este oferită în limbajul corespunzător, în modalitățile și mijloacele de comunicare individualizate, precum și în mediile care încurajează dezvoltarea academică și socială.

4. Pentru a asigura realizarea acestui drept, Statele Participante iau măsurile necesare pentru a angaja profesori, inclusiv profesori cu dizabilități, care posedă limbajul gesturilor și/sau alfabetul Braille și pentru instruirea profesioniștilor și personalului care activează la toate nivelele sistemului de învățământ. Astfel de instruire include conștientizarea dizabilităților și utilizarea metodelor augmentative și alternative, a mijloacelor și formatelor de comunicare, a tehnicilor de educație și a materialelor pentru asistența persoanelor cu dizabilități.

5. Statele Participante garantează persoanelor cu dizabilități accesul la studii superioare, instruire profesională, educație pentru adulți și instruire continuă, fără discriminare și în măsură egală cu alte persoane. În acest scop, Statele Participante asigură persoanelor cu dizabilități adaptare rezonabilă.

Articolul
25
Sănătatea

Statele Participante recunosc dreptul persoanelor cu dizabilități la servicii medicale, de cel mai înalt standard, fără discriminare în temeiul dizabilității. Statele Participante vor lua măsurile necesare pentru a garanta accesul persoanelor cu dizabilități la serviciile medicale corespunzătoare vârstei, inclusiv la serviciile de recuperare a sănătății. În special, Statele Participante vor:

(a) Oferi persoanelor cu dizabilități același pachet de servicii de asistență medicală de calitate, ca și altor persoane, inclusiv în domeniul sănătății sexuale și a reproducerii și accesul la programele de sănătate destinate populației;

(b) Oferi acele servicii medicale care sunt necesare persoanelor cu dizabilități, nemijlocit din cauza dizabilității lor, inclusiv diagnosticarea timpurie, și intervenția în caz de necesitate și servicii cu scopul de a reduce la minimum și a preveni apariția dizabilităților, inclusiv în rândul copiilor și persoanelor în etate;

(c) Oferi servicii medicale cât mai aproape de locul de trai al persoanelor cu dizabilități, inclusiv în localitățile rurale;

(d) Cere medicilor și instituțiilor medicale să ofere aceeași calitate a serviciilor pentru persoanele cu dizabilități ca și pentru alte persoane, inclusiv în baza acordului voluntar și informat, inclusiv printre altele, prin ridicarea nivelului de conștientizare al acestora cu privire la drepturile omului, demnitatea, autonomia și necesitățile persoanelor cu dizabilități, prin instruire și prin adoptarea standardelor etice de asistență medicală publică și privată;

(e) Interzice discriminarea, persoanelor cu dizabilități în ce privește asigurarea medicală și asigurarea vieții, dacă aceasta din urmă este permisă de legislația națională, și aceste servicii se vor oferi într-o manieră corectă și rezonabilă;

(f) Preveni refuzul discriminatoriu în ce privește asistența sau serviciile medicale sau în ce privește dreptul de a primi alimente ori lichide în temeiul dizabilității.

Articolul
26
Calificarea și reabilitarea

1. Statele Participante vor lua măsuri eficiente și corespunzătoare, inclusiv cu susținerea altor persoane cu dizabilități, pentru a asigura persoanelor cu dizabilități posibilitatea de a obține și menține independența maximă, aptitudini fizice, mintale și sociale integrale, precum și includerea și integrarea lor deplină în toate domeniile vieții. Așadar, Statele Participante organizează, consolidează și extind serviciile și programele de calificare și reabilitare, mai ales, în domeniul sănătății, plasarea în câmpul muncii, educația și deservirea socială, astfel încât aceste servicii și programe să :

(a) Fie implementate cât mai curând posibil și să fie bazate pe evaluările multidisciplinare ale necesităților individuale și ale punctelor forte individuale;

(b) Contribuie la atragerea și implicarea persoanelor cu dizabilități în comunitatea locală și în toate aspectele vieții societății, să aibă un caracter benevol și să fie accesibile persoanelor cu dizabilități, în vecinătatea imediată a comunității, inclusiv în localitățile rurale.

2. Statele Participante promovează dezvoltarea inițială și continuă a instruirii specialiștilor și personalului care activează în serviciile de calificare și reabilitare.

3. Statele Participante promovează disponibilitatea, cunoștința și utilizarea mijloacelor și tehnologiilor de susținere, destinate persoanelor cu dizabilități, acestea având legătură cu calificarea și reabilitarea.

Articolul
27
Munca și angajarea în
câmpul muncii

1. Statele Participante recunosc dreptul la muncă al persoanelor cu dizabilități, alături de alți cetățeni; acesta include dreptul de a câștiga bani prin munca, pe care persoana cu dizabilități o alege liber, în condițiile în care piața forței de muncă și mediul de producere sunt deschise și accesibile persoanelor cu dizabilități. Statele Participante protejează și promovează realizarea dreptului la muncă, inclusiv pentru persoanele care au obținut dizabilitatea în procesul muncii, prin măsuri corespunzătoare, inclusiv prin adoptarea legislației pentru a:

(a) Interzice discriminarea în temeiul dizabilității în toate aspectele ce țin de angajare, inclusiv condițiile de angajare, continuarea angajării, avansarea în carieră și condițiile sigure și sănătoase de muncă;

(b) Protejeze drepturile persoanelor cu dizabilități, în măsură egală cu alți cetățeni, la

condiții corecte și favorabile de muncă, inclusiv oferirea aceluiași posibilități de realizare și remunerare a muncii, a condițiilor sănătoase, sigure de muncă, protecția contra hărțuirii și soluționarea reclamațiilor;

(c) Asigura posibilitățile de exercitare de către persoanele cu dizabilități a dreptului de muncă și de înscriere în sindicate muncitorești, în măsură egală cu alți cetățeni;

(d) Asigura accesul eficient al persoanelor cu dizabilități la programele de îndrumare tehnică și profesională, la serviciile de plasare în câmpul muncii și instruire profesională și continuă;

(e) Promova oportunitățile de angajare și avansare în carieră, pentru persoanele cu dizabilități, pe piața forței de muncă, precum și asistența pentru identificarea, obținerea, păstrarea și revenirea la locul de muncă;

(f) Promova oportunitățile de auto-angajare, antreprenoriat, de creare a cooperativelor și de înființare a propriilor afaceri;

(g) Angaja persoanele cu dizabilități în sectorul public;

(h) Promova angajarea persoanelor cu dizabilități în sectorul privat, prin elaborarea politicilor și măsurilor corespunzătoare ce includ programe de afirmare, stimulare și alte măsuri;

(i) Asigura **adaptarea rezonabilă** pentru persoanele cu dizabilități la locul de muncă;

(j) Promova obținerea de către persoanele cu dizabilități a experienței de muncă pe piața forței de muncă;

(k) Promova reabilitarea profesională, păstrarea locului de muncă și programele de revenire în câmpul muncii pentru persoanele cu dizabilități.

2. Statele Participante vor asigura că persoanele cu dizabilități nu sunt ținute în sclavie sau servitute și sunt protejate, în măsură egală cu alți cetățeni, de munca forțată sau obligatorie.

Articolul

28

Standarde adecvate de trai și protecție socială

1. Statele Participante recunosc dreptul persoanelor cu dizabilități la standarde adecvate de trai pentru ei și pentru familiile lor, inclusiv alimentație, îmbrăcăminte și locuință adecvată, precum și la îmbunătățirea continuă a condițiilor de trai și vor lua măsurile corespunzătoare pentru a asigura și promova realizării acestui drept, fără discriminare în temeiul dizabilității.

2. Statele Participante recunosc dreptul persoanelor cu dizabilități la protecție socială și la exercitarea acestui drept fără discriminare, în temeiul dizabilității și vor lua măsuri corespunzătoare pentru a asigura și promova realizarea acestui drept, inclusiv:

(a) Garantarea accesului egal al persoanelor cu dizabilități la apă curată și asigurarea accesului la serviciile și mijloacele corespunzătoare și accesibile din punct de vedere al prețului, precum și la altă asistență, pentru satisfacerea necesităților determinate de dizabilitate;

(b) Garantarea accesului persoanelor cu dizabilități, în special al femeilor și fetelor, al persoanelor în etate cu dizabilități la programele de asistență socială și la programele de reducere a sărăciei.

(c) Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități și a familiilor acestora care suferă de sărăcie, la asistență din partea Statului, pentru acoperirea cheltuielilor legate de dizabilitate, inclusiv la instruire adecvată, consiliere, asistență financiară și odihnă;

(d) Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la programele publice de locuințe;

(e) Garantarea accesului egal al persoanelor cu dizabilități la beneficiile și programele de pensionare.

Articolul

29

Participarea la viața politică și publică

Statele Participante vor asigura persoanelor cu dizabilități drepturi politice și oportunitatea de a beneficia de aceste drepturi, în măsură egală cu alți cetățeni și își asumă responsabilitatea să:

(a) Asigure că persoanele cu dizabilități pot lua parte eficient și deplin la viața politică și publică, în măsură egală cu alți cetățeni, direct sau prin intermediul reprezentanților liber aleși, inclusiv dreptul și oportunitatea persoanelor cu dizabilități de a vota și a fi alese, printre altele, prin următoarele metode:

(i) Asigurarea că procedurile de vot, spațiile și materialele sunt corespunzătoare, accesibile și ușor de înțeles și utilizat;

(ii) Protejarea dreptului persoanelor cu dizabilități la votul secret în alegerile publice și referendumuri, fără a fi intimidat și de a candida în alegeri, de a fi alese și de a deține funcții publice la toate nivelele de guvernare, facilitând utilizarea tehnologiilor noi de asistență, atunci când este cazul;

(iii) Garantarea exprimării libere a voinței persoanelor cu dizabilități în calitate de alegători și în acest scop, atunci când este necesar, permițând acordarea asistenței în procesul de votare de către o persoană aleasă de ei;

(b) Promovarea activă a mediului în care persoanele cu dizabilități pot participa eficient și deplin la viața publică, fără discriminare și în măsură egală cu alți cetățeni, încurajarea participării acestora la viața publică, inclusiv:

(i) Participarea în cadrul organizațiilor nonguvernamentale și asociațiilor preocupate de viața publică și politică a țării, precum și la activitatea și administrația partidelor politice;

(ii) Formarea și participarea la organizațiile persoanelor cu dizabilități, menite să reprezinte persoanele cu dizabilități, la nivel local, regional, național și internațional.

Articolul

30

Participarea la viața culturală, distracție, odihnă și sport

1. Statele Participante recunosc dreptul persoanelor cu dizabilități de a participa la viața culturală, în măsură egală cu alți cetățeni și vor lua măsurile corespunzătoare pentru a asigura persoanelor cu dizabilități:

(a) Accesul la materialele culturale în formate accesibile;

(b) Accesul la programele de televiziune, filme, teatru și alte activități culturale, în formate accesibile;

(c) Accesul la locațiile și serviciile pentru organizarea evenimentelor culturale, cum ar fi teatre, muzee, cinematografe, librării și servicii de turism și, pe cât e posibil, accesul la monumentele și locurile de importanță culturală națională.

2. Statele Participante vor lua măsurile necesare pentru a permite persoanelor cu dizabilități să se bucure de oportunitatea dezvoltării și utilizării potențialului creativ, artistic și intelectual, nu doar în propriul avantaj, dar și pentru îmbogățirea societății.

3. Statele Participante vor întreprinde toate măsurile necesare, conform legislației internaționale, pentru a asigura că legile care protejează drepturile de proprietate intelectuală nu constituie o barieră discriminatorie în calea accesului persoanelor cu dizabilități la materialele culturale.

4. Persoanelor cu dizabilități vor avea dreptul, în măsură egală cu alți cetățeni, la recunoașterea și susținerea identității lor lingvistice și culturale specifice, inclusiv la limbajul semnelor și la cultura persoanelor cu deficiențe auditive.

5. Cu scopul de a asigura persoanelor cu dizabilități, în măsură egală cu alte persoane, posibilități de participare la activitățile de recreație, odihnă și la cele sportive, Statele Participante vor lua măsurile corespunzătoare pentru a:

(a) Încuraja și promova participarea persoanelor cu dizabilități la cele mai importante activități sportive la toate nivelele;

(b) Asigura că persoanele cu dizabilități au oportunitatea să organizeze și să participe la activități sportive și de recreație, specifice dizabilităților, încurajând oferirea instrucțiunilor, instruirii și resurselor, în măsură egală cu alți cetățeni;

(c) Asigura accesul persoanelor cu dizabilități la locurile de desfășurare a activităților sportive, turistice și de recreație ;

(d) Asigura accesul copiilor cu dizabilități, egal cu cel al altor copii, la participare în cadrul activităților sportive, de recreație, de odihnă și joacă, inclusiv la activitățile care au loc în instituțiile de învățământ;

(e) Asigura accesul persoanelor cu dizabilități la serviciile prestate de persoanele implicate în organizarea activităților de recreație, turism, odihnă și sport.

Articolul

31

Statistica și colectarea datelor

1. Statele Participante își asumă responsabilitatea să colecteze informația corespunzătoare, inclusiv datele statistice și rezultatele cercetărilor, pentru a formula și implementa politicile de implementare a acestei Convenții. Procesul de colectare și menținere a informației:

(a) Va asigura protecția stabilită în legislație, inclusiv legislația cu privire la protecția datelor pentru a asigura confidențialitatea și respectul vieții private a persoanelor cu dizabilități;

(b) Se va conforma cu actele normative internaționale de protecție a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, precum și a principiilor etice, în colectarea și utilizarea datelor statistice.

2. Informația colectată în conformitate cu acest articol va fi dezagregată în modul corespunzător și folosită pentru evaluarea îndeplinirii de către Statele Participante a obligațiilor prevăzute în prezenta Convenție, precum și pentru înlăturarea barierelor

cu care se confruntă persoanele cu dizabilități în procesul exercitării drepturilor.

3. Statele Participante își asumă responsabilitatea de a difuza aceste statistici și de a asigura accesul persoanelor cu dizabilități și altor persoane la aceste date.

Articolul

32

Cooperarea internațională

1. Statele Participante recunosc importanța cooperării internaționale și a promovării acesteia, pentru a susține eforturile naționale pentru realizarea obiectivelor și scopurilor prezentei Convenții și își vor asuma responsabilitatea pentru luarea măsurilor corespunzătoare, eficiente, în această privință, între State, în parteneriat cu organizațiile relevante la nivel național și internațional și cu societatea civilă, mai ales, cu organizațiile create de către persoanele cu dizabilități. Aceste măsuri vor include, printre altele:

(a) Asigurarea caracterului incluziv și a accesibilității cooperării internaționale, inclusiv a programelor de dezvoltare internațională pentru persoanele cu dizabilități.;

(b) Facilitarea și susținerea dezvoltării capacităților, inclusiv prin schimbul și distribuirea informației, experiențelor, programelor de instruire și a celor mai bune practici;

(c) Facilitarea cooperării în cercetările științifice și a accesului la cunoștințele științifice și tehnologice;

(d) Acordarea, în caz de necesitate, a asistenței tehnice și economice, inclusiv prin facilitarea accesului și schimbului de tehnologii de asistență și accesibile și prin transferul acestor tehnologii.

2. Prevederile acestui articol nu aduc prejudiciu obligațiilor fiecărui Stat Participant de a-și îndeplini angajamentele stabilite de prezenta Convenție.

Articolul

33

Implementarea și monitorizarea la nivel național

1. Statele Participante, în conformitate cu sistemele lor de organizare, vor constitui unul sau mai multe puncte focale în guvern, pentru a se ocupa de aspectele legate de implementarea prezentei Convenții și care vor acorda atenția necesară stabilirii sau desemnării unui mecanism coordonator în cadrul guvernului, pentru a facilita acțiunile în diferite sectoare și la diferite nivele.

2. Statele Participante, în conformitate cu sistemele lor legislative și administrative, mențin, consolidează, desemnează sau stabilesc structuri care cuprind unul sau mai multe mecanisme independente, pentru promovarea, protecția și monitorizarea implementării prezentei Convenții. În procesul de desemnare sau stabilire a acestui mecanism, Statele Participante vor lua în considerație principiile legate de statutul și funcționarea instituțiilor naționale pentru protecția și promovarea drepturilor omului.

3. Societatea civilă, în special, persoanele cu dizabilități și organizațiile care le reprezintă, vor fi implicate și vor participa la procesul de monitorizare.

Articolul

34

Comisia pentru drepturile persoanelor cu dizabilități

1. Se va crea o Comisie pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități (aici și în continuare „Comisia”), care va îndeplini funcțiile prevăzute în continuare.

2. Comisia va fi constituită din doisprezece experți, la momentul intrării în vigoare a prezentei Convenții. După alte șaiszeci de ratificări sau aderări la Convenție, se vor adăuga șase membri la Comisie, ajungând la numărul maxim de optsprezece persoane.

3. Membrii Comisiei vor activa în propria capacitate, și vor avea înalte principii morale și competență recunoscută în domeniul la care se referă această Convenție. La înaintarea candidaților, Statele Participante sunt atenționate să țină cont de prevederile articolului 4, punctul 3 al prezentei Convenții.

4. Membrii Comisiei vor fi aleși de către Statele Participante, ținând cont de reprezentarea geografică echitabilă, reprezentarea diferitor forme de civilizație și a principalelor sisteme legislative, precum și de participarea experților cu dizabilități.

5. Membrii Comisiei vor fi aleși prin vot secret dintr-o listă de persoane nominalizate de către Statele Participante, din rândul cetățenilor acestora, la întrunirile Conferinței Statelor Participante. La aceste întruniri, pentru care două treimi dintre Statele Participante constituie un cvorum, persoanele alese pentru Comisie sunt acelea care obțin numărul cel mai mare de voturi și majoritatea absolută a voturilor reprezentanților Statelor Participante prezente și cu drept de vot.

6. Alegerile inițiale vor avea loc nu mai târziu de șase luni de la data intrării în vigoare a prezentei Convenții. Cel puțin cu patru luni înainte de data alegerilor, Secretarul General al Națiunilor Unite va trimite o scrisoare Statelor Participante, invitându-le să depună candidaturile în decurs de două luni. Secretarul General al Națiunilor Unite va pregăti ulterior o listă în ordine alfabetică cu persoanele nominalizate, indicând Statele Participante care au nominalizat aceste persoane,

și o va prezenta Statelor Participante la prezenta Convenție.

7. Membrii Comisiei sunt aleși pentru un termen de patru ani. Ei vor avea dreptul de a fi realeși o singură dată. Însă termenul pentru șase membri aleși, expiră la sfârșitul perioadei de doi ani; imediat după primele alegeri, numele celor șase membri vor fi alese din grup de către Președintele adunării, la care se referă punctul 5 al acestui articol.

8. Alegerea a șase membri suplimentari ai Comisiei se va organiza în cadrul alegerilor obișnuite, în conformitate cu prevederile relevante ale acestui articol.

9. Dacă un membru al Comisiei decedează sau demisionează, sau declară că, din anumite motive, nu-și poate onora obligațiunile, Statul Participant care a nominalizat acel membru numește un alt expert, ce posedă calificările relevante și corespunde cerințelor prevăzute în acest articol, care să activeze pe durata termenului rămas.

10. Comisia își va stabili propriile reguli de procedură.

11. Secretarul General al Națiunilor Unite va asigura personalul și facilitățile necesare pentru îndeplinirea eficientă a funcțiilor Comisiei prevăzute în prezenta Convenție și va stabili prima ședință a acesteia .

12. Cu acordul Adunării Generale a Națiunilor Unite, membrii Comisiei confirmați prin prezenta Convenție primesc remunerări din resursele Națiunilor Unite, în termenii și condițiile decise de Adunare, având în vedere importanța responsabilităților Comisiei.

13. Membrii Comisiei beneficiază de facilitățile, privilegiile și imunitatea de experți ai misiunii Națiunilor Unite, conform prevederilor articolelor Convenției cu privire la Privilegiile și Imunitatea Națiunilor Unite.

Articolul

35

Rapoartele Statelor Participante

1. Fiecare Stat Participant prezintă Comisiei, prin Secretarul General al Națiunilor Unite, un raport cuprinzător referitor la măsurile întreprinse, pentru a onora obligațiile prezentei Convenții și progresul realizat în urma acestor măsuri, la doi ani de la data intrării în vigoare a prezentei Convenții pentru Statul Participant implicat.

2. Ulterior, Statele Participante prezintă rapoarte, cel puțin, la fiecare patru ani și oricând la cererea Comisiei.
3. Comisia stabilește principiile aplicate conținutului rapoartelor.
4. Statul Participant, care a prezentat Comisiei un raport inițial cuprinzător, nu repetă, în rapoartele ulterioare, informația comunicată în raportul inițial. La elaborarea rapoartelor, Statele Participante sunt atenționate să țină cont de prevederile articolului 4, punctul 3, al prezentei Convenții.
5. Rapoartele pot indica factori și dificultăți care au afectat nivelul de realizare a obligațiilor stipulate în prezenta Convenție.

Articolul

36

Examinarea rapoartelor

1. Fiecare raport este examinat de către Comisie, care prezintă sugestii și recomandări cu privire la rapoarte, după cum consideră necesar și trimite aceste rapoarte Statelor Participante implicate. Statul Participant, drept răspuns, poate expedia Comisiei orice informație, la discreția sa. Comisia poate să ceară informații suplimentare relevante cu privire la implementarea prezentei Convenții.
2. Dacă Statul Participant a depășit termenul de depunere a raportului, Comisia poate atenționa Statul Participant respectiv despre necesitatea de a examina procesul de implementare a prezentei convenții în Statul Participant, în baza informației veridice ce a fost pusă la dispoziția Comisiei, dacă raportul corespunzător nu este depus la expirarea a trei luni de la atenționarea Statului. Comisia invită Statul Participant să participe la examinare. Dacă Statul Participant răspunde la atenționare prin depunerea raportului, se vor aplica prevederile punctului 1 al acestui articol.
3. Secretarul General al Națiunilor Unite pune toate rapoartele la dispoziția Statele Participante.
4. Statele Participante asigură în propriile țări accesul societății la rapoartele prezentate de către acel Stat și facilitează accesul la sugestiile și recomandările referitoare la aceste rapoarte.

5. Comisia va transmite, după cum consideră necesar, agențiilor speciale, fondurilor și programelor Națiunilor Unite, precum și altor organe competente, rapoartele Statelor Participante pentru a cere indicații, asistență sau sfaturi tehnice, atunci când acestea au fost solicitate de către State sau când a fost identificată necesitatea acestora, împreună cu observările și recomandările Comisiei privind aceste cereri sau indicații.

Articolul

37

Cooperarea între Statele Participante și Comisie

1. Fiecare Stat Participant va coopera cu Comisia și va oferi asistență membrilor ei, pentru executarea mandatului.
2. În relațiile sale cu Statele Participante, Comisia trebuie să țină cont în mod corespunzător de metodele și mijloacele de îmbunătățire a capacităților naționale de implementare a prezentei Convenții, inclusiv prin cooperare internațională.

Articolul

38

Relația Comisiei cu alte organe

Pentru a favoriza o implementare eficientă a prezentei Convenții și pentru a încuraja cooperarea internațională în domeniul acoperit de prezenta Convenție:

(a) Agențiile speciale și alte organe ale Națiunilor Unite au dreptul să fie reprezentate la examinarea implementării prevederilor prezentei Convenții, conform mandatului lor. Comisia invită agențiile speciale și alte organe competente, dacă consideră necesar, pentru a oferi recomandări privind implementarea Convenției în domeniul ce ține de competența lor. Comisia poate invita agențiile speciale și alte organe ale Națiunilor Unite să prezinte rapoarte privind implementarea Convenției în domeniul lor de activitate;

(b) Îndeplinindu-și mandantul, Comisia va consulta alte organe corespunzătoare, înființate în virtutea tratatelor internaționale, cu privire la drepturile omului, pentru a asigura consecvența directivelor, rapoartelor, sugestiilor și recomandărilor generale, și pentru a evita repetările și suprapunerile în procesul executării funcțiilor.

Articolul

39

Raportul Comisiei

Comisia prezintă la fiecare doi ani Adunării Generale și Consiliului Economic și Social un raport cu privire la activitatea sa și poate face sugestii sau

recomandări bazate pe examinarea rapoartelor și informației primite de la Statele Participante. Aceste sugestii și recomandări sunt incluse în raportul Comisiei împreună cu comentariile Statelor Participante, dacă există.

**Articolul
40
Adunarea Statelor
Participante**

1. Statele Participante se întrunesc cu regularitate cu scopul de a examina subiectele referitoare la implementarea prezentei Convenții.

2. Nu mai târziu de șase luni de la intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Adunarea Statelor Participante va fi convocată de către Secretarul General al Națiunilor Unite. Întrunirile ulterioare vor fi convenite bienal de către Secretarul General sau la decizia Adunării Statelor Participante.

**Articolul
41
Depozitarul**

Secretarul General al Națiunilor Unite este depozitarul prezentei Convenții.

**Articolul
42
Semnarea**

Prezenta Convenție este disponibilă pentru semnare de către toate Statele și de către organizațiile regionale de integrare, la sediul Națiunilor Unite din New York, începând cu 30 Martie 2007.

**Articolul
43
Asumarea
obligațiilor**

Prezenta Convenție urmează a fi ratificată de către Statele semnatare, precum și confirmată oficial de către organizațiile regionale de integrare care au semnat Convenția. Ea este accesibilă Statelor sau organizațiilor regionale de integrare care nu au semnat respectiva Convenție.

**Articolul
44
Organizațiile regionale de integrare**

1. “Organizațiile regionale de integrare” sunt organizațiile constituite de Statele suverane ale unei regiuni, cărora Statele le-au delegat competențe referitoare la prezenta Convenție. Aceste organizații declară, în instrumentele oficiale de

confirmare sau consimțământ, domeniul competenței în legătură cu aspectele prevăzute în prezenta Convenție. Ulterior ele informează depozitarul despre orice modificare substanțială a competențelor.

2. Referințele la „State Participante”, în prezenta Convenție se vor aplica acestor organizații în limita competențelor.

3. În contextul articolului 45, punctul 1, art. 47 punctul 2 și 3 ale prezentei Convenții, orice instrument depozitat de către organizațiile regionale de integrare nu este luat în considerație.

4. Organizațiile regionale de integrare, în limita competențelor, pot exercita dreptul de vot la adunarea Statelor Participante, cu numărul de voturi egal numărului de State membre ale lor, Participante la prezenta Convenție. Asemenea organizație nu își exercită dreptul la vot, dacă oricare dintre membrii săi își exercită dreptul și viceversa.

**Articolul
45
Intrarea în
vigoare**

1. Prezenta Convenție va intra în vigoare în ziua a treizecilea după depozitarea instrumentului al douăzecilea de ratificare sau a documentului de aderare .

2. Pentru orice Stat sau organizație regională de integrare, care ratifică, confirmă oficial sau aderă la prezenta Convenție, după depunerea instrumentului al douăzecilea, Convenția va intra în vigoare în ziua a treizecilea după depozitarea acestui instrument.

**Articolul
46
Clauze**

1. Clauzele incompatibile cu subiectul și scopul prezentei Convenții nu sunt permise.

2. Clauzele pot fie oricând retrase.

**Articolul
47
Amendamente**

1. Orice Stat Participant poate propune amendamente la prezenta Convenție și le poate transmite Secretarului General al Națiunilor Unite. Secretarul General va comunica Statelor Participante orice amendament propus, cerând să i se comunice timpul când Statele Participante vor hotărî să se întrunească, în scopul analizării și deciderii asupra propunerii. Dacă în decurs de patru luni de la comunicarea deciziei, cel puțin, o treime dintre Statele Participante acceptă să participe la întrunire,

Secretarul General va convoca întrunirea sub egida Națiunilor Unite. Orice amendament adoptat de două treimi din Statele Participante prezente și care au drept de vot este depus de către Secretarul General la Adunarea Generală a Națiunilor Unite, spre aprobare și apoi transmis Statelor Participante spre acceptare.

2. Amendamentul adoptat și aprobat, conform punctului 1 al acestui articol, intră în vigoare în ziua a treizeci după ce două treimi din Statele Participante au prezentat instrumentele de acceptare. Amendamentul intră pentru orice Stat Participant, în ziua a treizeci după depozitarea propriului instrument de acceptare. Amendamentul se aplică doar Statelor care l-au acceptat.

3. Dacă Adunarea Statelor Participante decide de comun acord să adopte și să aprobe un amendament în conformitate cu punctul 1 al acestui articol, care se referă exclusiv la articolele 34, 38, 39 și 40, acesta intră în vigoare pentru toate Statele Participante, în ziua a treizeci după ce instrumentele de acceptare ating două treimi din numărul de State Participante la data adoptării amendamentului.

Articolul

48

Denunțul

Un Stat Participant poate denunța prezenta Convenție, prin notificare în forma scrisă, adresată Secretarului General al Națiunilor Unite. Denunțarea intră în vigoare la un an de la data notificării Secretarului General.

Articolul

49

Format accesibil

Conținutul prezentei Convenții va fi disponibil în formate accesibile.

Articolul

50

Text autentic

Textul prezentei Convenții va avea valoare egală în limbile Arabă, Chineză, Engleză, Franceză, Rusă și Spaniolă.

Pentru confirmare, subsemnații plenipotențari, fiind autorizați corespunzător de către Guvernele respective, au semnat prezenta Convenție.